

YAŞLI İSTİSMARININ DEĞİŞEN YÜZÜ : İLETİŞİM ARAÇLARIYLA DOLANDIRICILIK

Işıl PAMUKÇU*

Öz: Bu çalışmada, yaşlı bireylerin iletişim araçlarıyla (telefon ve çevrimiçi uygulamalar vb.) vasıtasıyla psikolojik ve ekonomik istismara uğradıkları varsayımından hareketle 2010-2024 yılları arasında yapılan akademik yayınların sistematik derlemesi yapılmış amaçlanmıştır. Çalışma protokolünün oluşturulmasında PRISMA-ScR, anahtar kelimelerin seçiminde PICOS kriterlerinden yararlanılmıştır. 2014-2024 yılları arasındaki tam metin yayınlar incelenmiştir. Literatür taraması PubMed, MEDLINE, EBSCO, Web of Science, Google Scholar veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucu 1000 yayına ulaşılmıştır. Tekrarlayan ve dışlanma kriterlerine uymayan çalışmalar çıkarılmıştır. Başlık, özet ve tam metin elemesinden sonra kalan yayınlar dahil edilme ve kalite kriterlere göre değerlendirilmiştir. Dahil edilme kriterlerini karşılayan ve JBI kriterlerinin %50'den fazlasında "evet" işaretlenen 22 yayın değerlendirilmiştir. Yaşlı istismarının telefon ve çevrimiçi uygulamalar aracılığıyla sık gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Yaşlılar iletişim araçları vasıtasıyla çeşitli şekillerde ekonomik ve psikolojik istismara maruz kalmakta ve diğer istismar türlerine özgü yıkıcı sonuçlardan benzer şekilde zarar görmektedir. Yaşlı bireylere yönelik her türlü istismarın mağdur-fail ekseninde kapsamlı bir şekilde araştırılması gerekmektedir. Yaşlı bireylerin istismardan korunabilmeleri için çeşitli eğitim ve sosyal programların, politikaların oluşturulması gereklidir. **Anahtar sözcükler:** Yaşlı istismarı, çevrimiçi dolandırıcılık, telefon dolandırıcılığı

Fluctuant Face of Elder Abuse: Scamming Through Communication Tools: A Systematic Review

Abstract: This study aimed to conduct a systematic review of academic publications published between 2010 and 2024, based on the assumption that older adults have been subjected to psychological and economic abuse through communication tools (such as phone and online applications). PRISMA-ScR criteria were used in the creation of the study protocol, and PICOS criteria were used in the selection of keywords. Full-text publications between 2014 and 2024 were reviewed. The literature search was conducted in PubMed, MEDLINE, EBSCO, Web of Science, and Google Scholar databases. 1000 publications were reached as a result of the screening. Repeated studies and those that did not meet the exclusion criteria have been filtered out. After screening the titles, title, abstract and full text, the remaining publications were evaluated according to the inclusion and quality criteria. Twenty-three publications that met the inclusion criteria and marked "yes" in more than 50% of the JBI criteria were assessed. It was determined that elder abuse frequently occurs via phone and online applications. Elderly individuals are subjected to economic and psychological abuse in various ways through communication tools. Older adults are subjected to economic and psychological abuse in various ways through communication tools, suffering similarly damaging consequences as those associated with other types of exploitation. All forms of abuse against older adults need to be investigated comprehensively on the victim-perpetrator axis. Various educational and social programs and policies need to be established to protect elderly individuals from abuse. **Key words:** Elder abuse, online fraud, phone scam.

Giriş

Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının %10'u geçmesi nüfusun yaşlandığını göstermektedir. Türkiye'de yaşlı nüfusun oranı yıllar itibarıyla artmaktadır (**Türkiye İstatistik Kurumu, 2024**). Türkiye'deki yaşlanan nüfus oranının artması yaşlıların sorunlarında artışa neden olmaktadır. Ekonomik yetersizlikler, hastalıklar, yalnız yaşanması, bakıma muhtaç olma gibi nedenlerle yaşlılar savunmasız kalmaktadır. Bu durumda, yaşlılar kendi yaşamları üzerinde kontrol kuramamakta; istismarın farklı türlerine maruz kalmaktadır (**Kalaycı ve ark., 2016**). Dünya Sağlık Örgütü (**WHO, 2008**), yaşlı istismarını, güven içermesi beklenen bir ilişkide, yaşlıya zarar ya da üzüntü veren davranışta bulunulması yada uygun

ve gerekli davranışlarda bulunulmaması olarak tanımlamaktadır (**WHO, 2008**). Fiziksel, ekonomik, cinsel, psikolojik istismar, ihmal ve iletişim araçlarıyla yapılan istismar dünyanın birçok yerinde ciddi bir endişe haline gelmiştir. **Fiziksel istismar:** Yaşlı bireye fiziksel ağrı, acı veya bedensel yaralanmaya neden olmak suretiyle, güç kullanılarak vücuda zarar veren eylemlerdir. Yakma, ısırma, tekmeleme, yumruklama gibi şiddet içeren davranışlar, yaşlıya uygun olmayan ilaçlar vermek, fiziksel kısıtlama yapmak, zorla beslemek gibi eylemler fiziksel istismar olarak değerlendirilmektedir (**Roberto & Teaster, 2017**). Yaşlılar şiddet davranışı içermeyen istismardan zarar görmelerine rağmen yaşadıkları olumsuzluğun

*Prof. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Isparta (ORCID No: 0000-0003-1562-2120)

Geliş Tarihi / Received : 26.10.2024

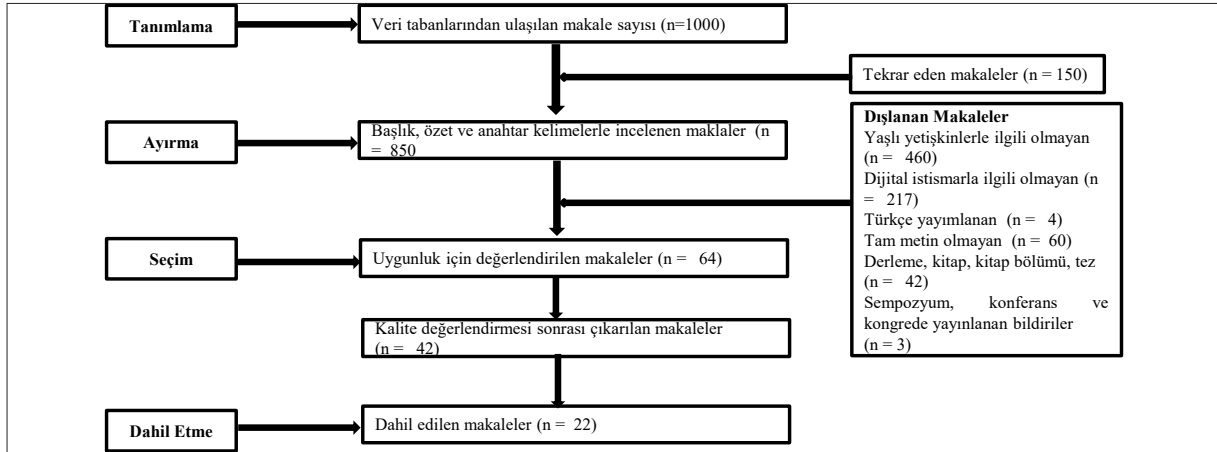
Kabul Tarihi / Accepted : 02.12.2024

boyutlarını fark edemeyebilir (Kalaycı ve ark., 2016). **Psikolojik İstismar:** Yaşlı bireyin duygusal ihtiyaçlarını göz ardı eden, duygusal yaralanmaya neden olan kaba ve küfürlü dil kullanma, hakaret etme, bağıırma, tehdit etme, terk etme, yalnız bırakma gibi davranışlardır (Pradana, 2022). **Cinsel istismar:** Yaşlı bireyin rızası olmadan cinsel eylemde bulunulması veya zorlanmasıdır. Bu istismar türü genellikle fiziksel istismarın altında değerlendirilmektedir (Roberto & Teaster, 2017). Yaşlılara yönelik cinsel istismarın tanımlanması ve ihbar edilmesi yaşlının içinde yaşadığı toplumun değerlerine bağlı olarak zor olabilmektedir. Bu zorluklar arasında yaşlının utanması, ahlaki ve dini ikilemler arasında kalması sayılabilir (Nobels ve ark., 2024). **Ekonomik İstismar:** Yaşlı bireyin parasının, malının, sosyal güvencesinin ve diğer kaynaklarının ikna, tehdit, şiddet, baskı veya manipülasyonla sömürülmesidir (Pradana, 2022). Ekonomik istismarın uygulanmasındaki nedenlerden en önemlisi yaşlının mali açıdan istismarı uygulayana muhtaç olması veya istismarcı tanıdık da olsa yabancı da olsa ona güven duymasıyla ilişkilidir. İstismarı uygulayan kişi bu sayede yaşlıyı kontrolü altında tutmaktadır (Wallace & Crabb, 2017). **İhmal:** Yaşlı bireyin yaşam aktivitelerinin, sağlık ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanması, haklarının yok sayılmasıdır (Pradana, 2022). İstismarda şiddeti uygulayan kişi aktif bir tutum içerisinde iken, ihmalde ihmal eden kişi daha çok pasif bir tutum içerisinde. Ülkeler düzeyinde yapılan bazı araştırmalarda, psikolojik istismar Portekiz'de (%51,8) (Eslami ve ark., 2016), fiziksel istismar Singapur'da (%48,3) (Chan, 2011), ekonomik istismar İtalya'da (%22,9) (Eslami ve ark., 2016), cinsel istismar Hindistan'da (%11,4) (Skirbekk ve James, 2014), ihmal İran'da (%61,4) (Alizadeh-Khoei ve ark., 2014) yüksektir. Türkiye'de yapılan çalışmalarda fiziksel istismar oranı %2,4-%9,5, psikolojik istismar oranı %9- %66, ekonomik istismar oranı %2- %27,9, cinsel istismar oranı %0,3-%3,2, ihmal oranı %3,9-%15,9 arasında değişmektedir (Tufan, 2011; Aylaz ve ark., 2020). Bu sonuçlar, yaşlı istismarın yaygınlığının ülkeler arasında farklılıklar gösterdiğini kanıtlamaktadır. Yaşlı istismar ve ihmal oranlarının ülkeler düzeyinde farklılık göstermesinin nedenleri arasında gelişmişlik düzeyi, siyasi ve ekonomik yapı, kültürel, sosyal ve dini özellikler bulunmaktadır. Türkiye'de modernleşme süreci, aile yapısının değişmesi (çekirdek aile ve parçalanmış aile oranının artması vb.), çalışma yaşamında kadının aktif olarak yer alması, ekonomik sorunların yaşanması, işsizlik oranının artması, yaşlı nüfus oranının artması, yaşlıların statüsünde azalmaların

görülmesi, bakıma muhtaçlığın ve yalnız yaşamının artması, şiddetin tüm alanlarda yaygınlaşması ve kuşaktan kuşağa aktarılması, istismar eylemine yönelik kabuller ve tepkiler, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, yaşlı ayrımcılığı ve ayrımcılığının kitle iletişim araçlarıyla tekrarlanması gibi nedenler istismara zemin hazırlamaktadır (Tufan, 2011; Kalaycı ve ark., 2016). Yaşlıların istismara ve ihmale açık ve duyarlı hale gelmesinde yaşlının ve failin özellikleri etkilidir. Yaşlıların ileri yaşta olması, kadın olması, gelir düzeyinin düşük olması, düşük eğitim seviyesine sahip olması, dul kalması veya boşanması, çeşitli hastalıkları/engeli olması, bakıma muhtaç olması, yalnız yaşamı, mülteci olması, sosyal etkileşiminin az olması, benlik saygısının düşük olması gibi durumlar mağduriyete neden olmaktadır. Faillerin özellikleri arasında genç olması, uyutucu-uyuşturucu madde kullanması, fiziksel, ruhsal, ve duygusal sorunlara sahip olması, yaşlıya bağımlı olması, sinirli, öfkeli gibi olumsuz kişilik özelliklerinin olması, benlik saygısının düşük olması, bakım yükünün ve tükenmişlik düzeyinin yüksek olması, istismar mağduru olması vb. bulunmaktadır. Yaşlı istismarı konusu üzerine yapılan araştırmalar genellikle bakım kurumu ve ailedeki güven ilişkileri içinde oluşan istismara odaklanmaktadır. Yaşlı bireye yabancılar tarafından iletişim araçları (telefon ve çevrimiçi uygulamalar) vasıtasıyla yapılan istismar hakkında bilgiler sınırlıdır. Oysa yaşlılar bu yolla psikolojik, ekonomik ve cinsel istismara uğramaktadır (Button ve ark., 2024). Bu çalışmada, yaşlıların iletişim araçları (telefon ve çevrimiçi uygulamalar) vasıtasıyla istismara uğradıkları varsayımından hareketle 2010-2024 yılları arasında yapılan akademik yayınların sistematik derlemesinin yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışma protokolünün oluşturulmasında PRISMA-ScR kriterlerinden yararlanılmıştır. Çalışmada, olası bias riskini engellemek ve kontrol edebilmek için bağımsız iki araştırmacı tarafından literatür tarama, makaleleri seçme, veri çıkarma ve seçilen makalelerin kalitesini değerlendirme aşamaları yapılmış ve farklılıklar tartışma yoluyla giderilmiştir. Anahtar kelimelerin seçimi için PICOS dikkate alınmıştır. Çalışma grubunu yaşlı bireyler; maruziyeti telefon ve çevrimiçi uygulamalar aracılığıyla istismara uğrama; karşılaştırmayı bu yolla yapılan istismardan kaçınma; sonuçları, istismar türü ve deneyimleri; çalışma desenini yarı deneysel, retrospektif, tanımlayıcı, kesitsel, karma, nitel çalışmalar oluşturmaktadır.

Şekil 1. Makale Seçim Süreci

Veri Kaynakları ve Tarama Stratejisi: Çalışmanın taraması Ağustos-Eylül 2024'de gerçekleştirilmiştir. Taramalar "Older adult OR elder OR abuse OR internet OR cybercrime OR fraud OR scam OR social media OR phone OR online platform" anahtar sözcüklerinden seçilen, kelime gruplarından oluşturulan kombinasyonlara göre belirlenerek, PubMed, MEDLINE, EBSCO, Web of Science, Google Scholar veri tabanlarında yapılmıştır.

Yayınların Dahil edilme ve Dışlanma Kriterleri: 2014-2024 yılları arasındaki yayınlar, telefon ve çevrimiçi uygulamalar aracılığıyla yapılan istismar konusundaki yayınlar, katılımcıların 60 yaş üstünün olduğu yayınlar, İngilizce yayınlar, tam metin yayınlar çalışmaya dahil edilmiştir. 2014 yılından önceki yayınlar, farklı yollarla uygulanan istismar konusundaki yayınlar, katılımcıların 60 yaş altında olduğu yayınlar, İngilizce dışında başka dille yapılan yayınlar, tam metni olmayan yayınlar, derlemeler, kitap ve kitap bölümleri, tez çalışmaları, sempozyum, konferans ve kongrede yayınlanan bildiriler çalışmadan dışlanmıştır.

Araştırmaların Seçimi: Veri taramada İngilizce yayınlara ulaşılmıştır. PRISMA-ScR'ye göre başlık uygunluğu değerlendirilmiş ve dahil etme kriterlerini karşılamayan yayınlar dışlanmıştır. Ardından özetler değerlendirilmiş ve dahil edilme kriterine göre uygun olmayan yayınlar elenmiştir. Dahil edilme kriterini karşılayan özetlerin tam metinleri bilgisayara indirilmiştir. Tam metinler, dahil edilme ve kalite açısından değerlendirilmiştir. Kalite değerlendirmesi için yayınlarda Joanna Briggs Institute (JBI, 2024) kontrol listesi kullanılmıştır. Yayın seçim süreci Şekil 1'de gösterilmiştir

Veri Çıkarma: Veri taramasında 1000 makaleye ulaşılmıştır. Tekrarlayan 150 ve dahil edilme kriterine uygun olmayan 828 yayın çalışmadan çıkarılmıştır. Dahil edilme kriterlerini karşılayan ve JBI kriterlerine uygun 22 yayın değerlendirilmiştir.

Sentez: Yayınların yazarı, yayımlanma yılı, yöntemi, örneklem büyüklüğü, mağduriyet türü, sonuçları ve çalışmanın kalitesini içeren kodu tabloya işlenmiştir (Tablo 1).

Bulgular

Bu çalışmada, 2014'de bir, 2015'de üç, 2016'da bir, 2017'de dört, 2018'de iki, 2019'da iki, 2020'de iki, 2023'de dört, 2024'de üç yayın yapılmıştır. Yayınlarda retrospektif, deneysel, kesitsel, tanımlayıcı, karma, nitel desenler kullanılmıştır. Mağduriyetler, siber suç (n=4), telefon dolandırıcılığı (n=3), çevrimiçi dolandırıcılık (kimlik avı mağduriyeti, romantik dolandırıcılık, ödül/piyango/yatırım dolandırıcılığı, etnik destek dolandırıcılığı) (n=14) ve çevrimiçi bilgi ifşasıdır (n=1). Siber suç konusunda yapılan yayınlarda, mağdurların kaygı düzeyi, savunmasızlık durumu, ileri yaşın mağduriyeti vurgulanmıştır. Telefon dolandırıcılığı konusunda yapılan yayınlarda, ileri yaşın mağduriyeti ve sıklığı değerlendirilmiştir. Çevrimiçi dolandırıcılığa yönelik yayınlarda, mağdur yaşlıların oranı, psikolojik özelliklerin, bilişsel bozukluğun, sağlık sorunlarının, yalnız yaşamının, çevrim içi sık alışveriş yapmanın mağduriyete etkisi, dolandırıcılık türleri ve mağduru suçlamaya yönelik söylemler vurgulanmıştır. Çalışmalarda, mağdurlarda sinirlilik, utanma, stres duyguları ortaya çıktığı, kendilerini güvende hissetmedikleri, korktukları görülmüştür. (Tablo 1).

Tablo 1. Sistematik Analiz Sonuçları

Yazarlar, Çalışma Yılı, Kalite Puanı	Yöntem	Örneklem Sayısı/ Yaşlı Sayısı	Mağduriyet Türü	Sonuçlar
Khan ve ark., 2024, 8	Tanımlayıcı, kesitsel	2062/337	Siber suç	Orta gelirli yaşlıların siber suç konusunda kaygılandıkları belirlenmiştir.
Button ve ark., 2024, 8	Karma	-/2000, -/25	Telefon dolandırıcılığı	Yaşlıların %20'sinin telefon dolandırıcılığı girişimi yaşadığı, eylemin sesli aramalar (%60) ve kısa mesajlarla (%11) yapıldığı belirlenmiştir.
Buckley ve ark., 2023, 6	Deneyysel	590/86	Çevrimiçi dolandırıcılık	Yaşlıların %33,7'sinin kimlik avı mağduru olduğunu saptanmıştır.
Karagiannopoulos ve ark., 2023,8	Nitel	-/15	Siber suç	7 yaşının bir kez, iki yaşının birden fazla mağdur olduğu belirlenmiştir.
Kemp ve Pérez, 2023, 7	Tanımlayıcı, kesitsel	27.731/6297	Çevrimiçi dolandırıcılık	Yaşlıların %17,7'sinin mağdur olduğu, mağdurların %57,5'nin sinirli, %68,4'nün irite olmuş, %17,6'sının utanmış %27,5'nin stresli hissettiği saptanmıştır.
DeLiema ve Witt, 2024, 9	Retrospektif	1.010.748/49.000	Çevrimiçi dolandırıcılık	Yaşlıların %66'sının romantik, %20'sinin ödül, çekiliş ve piyango, %26'sının teknik destek dolandırıcılığı mağduru olduğu saptanmıştır.
Koning ve ark., 2024, 8	Tanımlayıcı, kesitsel	-/2864	Çevrimiçi dolandırıcılık	Yaşlılığın, online alışveriş ve romantik dolandırıcılığına, kimlik avına maruz kalmayı artırdığı bulunmuştur.
DeLiema ve ark., 2020a, 7	Deneyysel	-/1220	Çevrimiçi dolandırıcılık	Yaşlıların ödül/piyango (%4) ve yatırım dolandırıcılığı (%5), mağduru olduğu, 13 yaşının birden fazla mağduriyet yaşadığı belirlenmiştir.
DeLiema ve ark., 2020b, 8	Tanımlayıcı, kesitsel	214/-	Çevrimiçi dolandırıcılık	İleri yaşlı erkeklerin yatırım dolandırıcılığından mağdur olduğu saptanmıştır (%47,6).
Morrison ve ark., 2019, 7	Nitel	-/12	Siber suç	Yaşlıların savunmasız olduğu, güvende hissetmedikleri, korktukları belirlenmiştir.
Whitty, 2019, 6	Tanımlayıcı, kesitsel	11.780/728	Çevrimiçi dolandırıcılık	Mağdur olma ile ileri yaş arasında pozitif ilişki saptanmıştır.
Whitty, 2018, 8	Tanımlayıcı, kesitsel	-/728	Çevrimiçi dolandırıcılık	Faillerin, eğitilmiş, orta yaşlı kadınları hedef aldığını vurgulamıştır.
Fenge ve Lee, 2018, 7	Nitel	-/12	Çevrimiçi dolandırıcılık	Yaşlıların genel (n=10), yatırım (n=2), online alışveriş (n=7), ödül (n=7) dolandırıcılığından, kimlik avından (n=1), mağdur olduğu belirlenmiştir.
Bolimos ve Choo, 2017,8	Retroskopik	-/3, 2.743 dosya	Çevrimiçi dolandırıcılık	61 yaş ve üzeri erkeklerin mağduriyetlerinde artış olduğu belirlenmiştir.
White ve ark., 2017, 7	Tanımlayıcı, kesitsel	326/-	Çevrimiçi bilgi ifşası	Çevrimiçi bilgi ifşasının 60 yaş üstü kişilerde yüksek olduğu (%33,89) saptanmıştır.
Judges ve ark., 2017, 7	Tanımlayıcı, kesitsel	-/151	Çevrimiçi dolandırıcılık	Mağdur yaşlıların (%34) bilişsel yeteneklerinin düşük olduğu saptanmıştır.
Gavett ve ark., 2017, 8	Yarı deneyysel	193/102	Çevrimiçi dolandırıcılık	4 yaşının geçmişte kimlik avından mağdur olduğu belirlenmiştir.
Holtfreter ve ark., 2015, 9	Tanımlayıcı, kesitsel	-/1442	Çevrimiçi dolandırıcılık	Zayıf öz kontrolü olan yaşlıların riskli çevrimiçi alışverişte mağdur olma olasılığının yüksek olduğu, çevrimiçi alışveriş sitelerini kullanma sıklığı arttıkça, mağduriyetlerinin arttığı saptanmıştır.
Cross, 2015, 8	Nitel	-/85	Çevrimiçi dolandırıcılık	Mağdur yaşlıları suçlamaya yönelik açgözlü, saf gibi söylemlerin kullanıldığı belirlenmiştir.
Han ve ark., 2015, 8	Tanımlayıcı, kesitsel	-/730	Çevrimiçi dolandırıcılık	Hafif bilişsel bozukluğu olanların olmayanlara göre, şiddetli bilişsel bozukluğu olanların hafif bilişsel bozukluğu olanlara göre sık mağdur edildiği saptanmıştır.
Vakhitova ve Reynald, 2014, 6	Tanımlayıcı, kesitsel	650/102	Siber suç	Gençlerin yaşlılara göre siber suça maruz kalma olasılığının yüksek olduğu saptanmıştır.
Li ve ark., 2016, 8	Nitel	-/20	Telefon dolandırıcılığı	Yaşlıların genellikle telefon yoluyla dolandırıldıklarını, özellikle ileri yaşta olan, yalnız yaşayan, sağlık sorunları olan, kişisel gizlilik konularına dikkat etmeyen yaşlıların sık mağdur edildiğini saptanmıştır.

Tartışma Bu çalışma, yaşlı istismarının iletişim araçları (telefon ve çevrimiçi uygulamalar) vasıtasıyla gerçekleştirildiğini gösteren yayınları özetleyen sistematik bir derlemedir. İncelenen yayınlarda, yaşlı bireylerin siber suç, telefon dolandırıcılığı, çevrimiçi dolandırıcılık ve çevrimiçi bilgi ifşası konularında mağdur olduğu gözlemlenmiştir. Siber alan demokrasinin yeni sınırı olarak tanımlanmaktadır. Bu alanda insanlar inançlarını, tutumlarını, arzularını ve ihtiyaçlarını özgürce ifade edebilmektedir (**Henry ve Powell, 2015**). Siber alanın, Giddens (1992), geleneksel yapısal kısıtlamaların çöküşünü temsil ettiğini, Benedikt (1992), ağ bağlantılı, bilgisayar tarafından üretilen, sanal gerçeklik olduğunu vurgulamıştır. İnternet ve diğer iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması, insanların bu araçlara bağımlı hale gelmesine neden olmaktadır. Bu durumda sanal dünyadaki zararlar, bireylerin günlük yaşamının merkezi haline gelmektedir. Brown (2006) bu durumu, ". . . sonsuza dek dolaşan, kayan pikseller gerçek hayatları etkiliyor. . . gerçek aşağılanmalar ve acılar üretiliyor; güç ve sömürü ilişkileri yeniden üretiliyor ve güçlendiriliyor" şeklinde açıklamaktadır. Yaşlı bireylerin "sanal" dünyada deneymediği zararları araştıran çalışmalar yetersizdir. Siber suç, bir bilişim sisteminin güvenliğini, verilerini, kullanıcıyı hedef alan ve bilişim sistemi kullanılarak işlenen suçlardır (**Emniyet Genel Müdürlüğü, 2024**). Morrison ve ark. (2019) çalışmasında, yaşlıların siber suçlara karşı savunmasız olduğu, siber saldırılarla (sağlık, finans vb.) sık karşılaştıkları, kendilerini güvende hissetmedikleri ve korktukların tespit edilmiştir. Khan ve ark. (2024), ileri yaşta olan, orta düzey gelir seviyesine sahip, düşük-orta düzey eğitimi olan ve siber güvenlik konusunda bilgili yaşlıların, siber suç konusunda yüksek düzeyde kaygı gösterdiğini saptamıştır. Karagiannopoulos ve ark.'nın (2023) çalışmasında, yaşlı katılımcıların birden fazla siber suç ile karşılaştığı, mağduriyetlerinin genellikle siber güvenlik deneyiminin eksikliğinden kaynaklandığı ve siber suçtan korunma konularında bilgilerinin olmadığı tespit edilmiştir. Vakhitova ve Reynald (2014), siber suç mağduriyetinin gençlerde daha yüksek olduğunu belirtmiş ve bu durumu çevrim içi alanda fazla vakit geçiren gençlerin siber suçla karşılaşma olasılığının artmasıyla ilişkilendirmiştir. Yeni iletişim teknolojileri (akıllı telefonlar, sosyal ağ siteleri vb.), kişisel bilgilerin geniş coğrafi alanlarda paylaşılmasını sağlamaktadır (**Henry ve Powell, 2015**). Bu durum dolandırılma için ortam yaratmaktadır. Çevrim içi dolandırıcılık, yaşlının dürüst olmayan bir davete inanarak maddi veya manevi kayba uğramasıdır. Failler, sosyal ağları (e-pos-

ta, sohbet odaları vb.) ve kötü amaçlı yazılımları, dolandırıcılık ve istismar eylemleri için kullanmaktadır (**Cross, 2015**). Emeklilik maaşına, gayrimenkul ve menkul birikimine sahip, çevrim içi uygulamaları sık kullanan, teknolojik becerileri yetersiz yaşlılar, failer için potansiyel hedeflerdir (**Dibben, 2011**). Bu çalışmaya dahil olan yayınlarda, yaşlı mağdur prevalansı %10-%47,6 arasında değişmektedir (**Judges ve ark., 2017; DeLiema ve ark., 2020a**). Bu sonuçlar, literatürde daha önce yapılan benzer çalışmayla paralellik göstermektedir (**Button ve ark., 2009**). Çevrim içi dolandırıcılıklar, genellikle "hile, ikna, kimliğe bürünme, duygusal manipülasyon, bilgi veya bilgisayar sistemi erişimi elde etmek için güvenin kötüye kullanılması" gibi taktikleri içermektedir (**Bolimos ve Choo, 2017**). Romantik dolandırıcılıkta fail, mağduru aralarında romantik bağ olduğuna inandırmakta ve ona fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel istismar uygulamaktadır (**DeLiema ve Witt, 2024**). DeLiema ve Witt'in (2024) çalışmasında, yaşlıların %66,2'sinin romantik dolandırıcılık mağduru olduğu, onlarla sosyal medya (%37,3), web siteleri ve uygulamalar (%19,6) ve kısa mesaj (%18,25) aracılığıyla iletişime geçildiği tespit edilmiştir. Koning ve ark., (2024), yaşlılığın, göçmenliğin, alkol tüketiminin, çevrim içi araç ve çevrim içi flört uygulamalarının kullanımının mağduriyeti artırdığını saptamıştır. Whitty (2018), eğitilmiş, orta yaşlı kadınların hedef alındığını vurgulamış ve bu durumun nedenini varlıklı olmaları ve flört sitelerinde eş arama çabalarıyla ilişkilendirmiştir. Çevrim içi platformlarda ödül, çekiliş veya piyango kazandığına dair bildirim gönderilen ve bu kazançları elde etmek için ücret veya vergi ödemek zorunda kaldığına inandırılan yaşlıların mağduriyetlerini bildiren çalışmalar bulunmaktadır (**Fenge ve Lee, 2018; DeLiema ve ark., 2020a**). Han ve ark. (2015), hafif bilişsel bozukluğu olan yaşlıların bu tür dolandırıcılıklara karşı duyarlı olduğunu belirtmiştir. DeLiema ve Witt (2024), yaşlıların gençlere, erkeklerin kadınlara kıyasla daha fazla mağdur olduğunu vurgulamıştır. Whitty'in (2019) çalışmasında, tüm katılımcıların hayatlarının bir noktasında siber dolandırıcılığa maruz kaldığı ve %7'sinin siber dolandırıcılık nedeniyle para kaybettiği tespit edilmiştir. Koning ve ark. (2024), düşük öz kontrole sahip olmanın, göçmen olmanın ve interneti sık kullanmanın mağduriyeti artırdığını belirtmiştir. Teknik destek dolandırıcılığında, yaşlı, kendisine gönderilen bağlantıya tıkladığında bir sorunla karşılaşmaktadır. Bu durumda failer sorunun çözümü için yaşlıyı ödeme yapmaya ikna etmektedir. DeLiema ve Witt'in (2023) çalışmasında, yaşlıların %26'sinin bu

yolla mağdur edildiği, yaşlı kadınların yaşlı erkeklere kıyasla bu tür dolandırıcılıktan daha fazla mağdur olduğu saptanmıştır. Ayrıca teknik destek dolandırıcılıklarında iletişim yöntemi telefon görüşmeleri (%35,3), e-posta (%25,2) ve çevrim içi reklamlar/açılır mesajlar (%12,0) olduğu, çevrim içi reklam/açılır mesaj yoluyla iletişim kurulanların, telefonla iletişim kurulanlara göre mağdur olduklarını bildirme olasılıklarının iki buçuk kat daha fazla olduğu vurgulanmıştır. Çevrim içi alışveriş dolandırıcılığında, kişi ödemesini yaptığı halde seçtiği ürünü alamamakta veya ona kalitesiz başka ürün gönderilmektedir. Bu durumdan yaşlıların mağdur olduğu yayınlarda bildirilmektedir (**Holtfreter ve ark., 2015, Fenge ve Lee, 2018**). Holtfreter ve ark.'nın. (2015) çalışmasında, özdenetim seviyesi düşük yaşlıların tanımadıkları bir satıcıdan istenmeyen bir e-posta aldıktan sonra satın alma işlemi yapma olasılıklarının yüksek olduğu, riskli bir uzaktan satın alma işleminin kimlik avı mağduriyet olasılığını artırdığı tespit edilmiştir. Fenge ve Lee'nin (2018) nitel çalışmasında, bazı yaşlıların, yatırım teklifi sunan failer tarafından mağdur edildiği, mağduriyeti psikososyal faktörlerin ve dolandırıcıların kullandığı cezbetme ve tuzak kurma yöntemlerinin etkilediği tespit edilmiştir. DeLiema ve ark. (2020b), yatırım dolandırıcılığından ileri yaşta ve erkek olan yaşlıların para kaybettiğini bildirmektedir (%47,6). Bu sonuç, Kieffer ve Mottola'nın (2017) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Failer, yaşlılara e-postalar, mesajlar, reklamlar göndererek veya taklit sitelere yönlendirerek kişisel bilgileri çalmakta, banka hesaplarına erişim sağlamaktadır. Kimlik avı dolandırıcılığı, fail ve mağdur arasında temas veya ilişki içermediği için diğer türlerden farklıdır. Yaşlıların yaklaşık %20 -%34'ü bu yolla mağdur olmuştur (**Gavett ve ark., 2017; Buckley ve ark., 2023; Kemp ve Pérez, 2023**). Bu sonuç literatürdeki diğer araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir (**Payne, 2020**). Gavett ve ark. (2017) ve Buckley ve ark. (2023), deneysel tipte yaptıkları çalışmada kimlik avı simülasyonu yapmıştır. Gavett ve ark. (2017), 12 yaşlı katılımcı internet sitesine giriş bilgilerini girmediğini ve 10'u kimlik avı hakkında önceden bilgi sahibi olduğunu ve 4'ü geçmişte kimlik avı mağduru olduğunu bildirmiştir. Buckley ve ark. (2023), kimlik avı e-postalarına verilen yanıt verme davranışının siber güvenliği güçlendirebildiği veya zayıflatabildiği, "teslim edilemeyen paket" iddiasının yer aldığı bir kimlik avı e-postasının kimlik avına karşı duyarlılığı artırdığı, sezgilere güvenmek ve e-posta göndericisinin adresine dikkat etmenin kimlik avına karşı duyarlılığı azalttığı sonucuna ulaşmıştır. Kemp ve Pérez'in (2023) çalışmasında, failin saygın bir kuruluşu taklit ederek mağduru kandırmaya

çalıştığı kimlik hırsızlığının, yaşlılar için önemli bir tehlike olduğu tespit edilmiştir. Reynolds (2021) ise çalışmasında farklı bir sonuca ulaşmış ve yaşın bankacılık dolandırıcılığı için önemli olduğunu ancak kimlik hırsızlığı için önemli olmadığını saptamıştır. Yaşlı bireylerin özel bilgilerinin isteği dışında çevrimiçi alanda ifşasının 60 yaş üstü kişilerde yüksek olduğu (%33.89) (**White ve ark., 2017**), mağdur olmaksızın korktukları (**Karagiannopoulos ve ark., 2023**) bildirilmektedir. Telefon dolandırıcılığında, failer mağdurları telefon ile aramakta, kendilerini farklı biri olarak tanıtmaktadır. Failer gerçek dışı vaatler ile kurgu olaylar yaratmakta, mağdurların duygularını istismar etmekte ve onları dolandırmaktadırlar. Li ve arkadaşları (2016), Çin'de yaşlıların genellikle telefon yoluyla dolandırıldıklarını, özellikle ileri yaşta olan, yalnız yaşayan, sağlık sorunları olan, kişisel gizlilik konularına dikkat etmeyen yaşlıların sık mağdur edildiğini saptamıştır. Button ve ark., (2024), yaşlıların %20'sinin telefon dolandırıcılığı girişimi yaşadığı, eylemin sesli aramalar (%60) ve kısa mesajlarla (%11) yapıldığını belirlemiştir. Button ve ark. (2024), telefon dolandırıcılığının yaşlıların, sosyal çevreleriyle iletişim kurmanın temel aracından korkmalarına neden olduğunu belirtmiştir. Özellikle failin mağduru nerede yaşadığını bildiğini ifade etmesi başka suçların işlenme korkusuna yol açtığını vurgulamıştır. Çevrim içi platformlardan yapılan hak ihlallerinin, bilgi ifşalarının, nefret veya mizah söylemlerinin mağdurlardaki etkileri olumsuzdur (**Henry ve Powell, 2015**). White ve ark., (2017), 60 yaş üstü kişilerde çevrim içi bilgi ifşası oranının yüksek olduğunu (%33.89) ve bir önceki yılda bilgi ifşalarının ortalama sayısının 60 yaşın altındakilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koydu. Cross'un (2015) çalışmasında, mağdur yaşlılara yöneltilen, açgözlülük ve safdillik gibi söylemlerin onlara eylemlerinden dolayı suçluluk ve sorumluluk yüklediği, mağdurların kendilerine yönelik olumsuz söylemlerin farkında olduğu, alay edilmekten korkma ve mahcup olmak istememe gibi nedenlerle aile üyelerine ve arkadaşlarına durumu anlatamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca mağduru suçlayan söylemlerde mizahın kullanılmasının çevrim içi dolandırıcılık hakkında olumlu ve yapıcı bir şekilde tartışmaları engellediği ve mağduriyetin bireyler üzerindeki etkisini daha da kötüleştirdiği, mağdurların suçla ilişkili olumsuzlukların üstesinden gelmesinin pek mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yaşlı bireyler, maruz kaldıkları dolandırıcılık eylemlerinde paralarını, mallarını kaybetmekte ve ekonomik anlamda zorluklar yaşamaktadır. Aynı zamanda kendilerini suçlamakta, utanmakta, üzülmemekte, tehdit edilmekte, korkmakta, kaygılanmakta, aşağılanmakta, intihar

etme girişimlerine başvurmakta, fiziksel belirtiler yaşamaktadır (Morrison ve ark., 2019; Khan ve ark., 2024). Diğer bir deyişle yaşlı bireyler ekonomik, psikolojik istismar mağduru olmaktadır. Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir husus vardır. Dünya Sağlık Örgütüne göre yaşlı istismarının türlerinde fail genellikle mağduru tanıdığı kişilerdir (kızı, oğlu, gelini vb.). Dolandırıcılık eyleminde ise fail mağdura yabancıdır ve onunla doğrudan erişimi yoktur. Failler, yaşlıları bazen ikna bazen de zorlama, korkutma, tehdit etme, manipüle etme gibi yöntemleri kullanarak istismar eylemini gerçekleştirmektedir. Faile güvenen veya korkan mağdur yaşlılar, ekonomik kaynaklarını kaybetmekte, psikolojik sorunlar yaşamakta ve diğer istismar türlerine özgü yıkıcı sonuçlara benzer şekilde zarar görmektedir (Button ve ark., 2009; Payne, 2020).

Sonuç

Yaşlı istismarı; toplumsal yapı, ideoloji, ahlak, sosyal ve kültürel özellikler, günlük yaşam deneyimleri ile şekillenebilen, tıbbi, sosyal, kültürel, ekonomik, yasal ve etik bir halk sağlığı sorundur. Bu çalışmada, incelenen yayınlarda yaşlı istismarının iletişim araçları (telefon ve çevrimiçi uygulamalar) vasıtasıyla yabancılar tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Yaşlı bireylere yönelik her türlü istismarın yaşlı nüfusun artış hızının da dikkate alınarak, mağdur-fail ekseninde kapsamlı bir şekilde araştırılması gerekmektedir. Yaşlıların iletişim araçlarıyla yapılan dolandırıcılık girişimlerinin oluşturduğu riskler hakkında daha fazla bilgi ve anlayış kazanması, eylemi tespit edebilmesi ve kendilerini daha iyi koruyabilmeleri için ihtiyaç duyulan siber güvenlik ve dolandırıcılık farkındalığı eğitim programlarının düzenlenmesine yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Özellikle yaşlılara güvenli çevrim içi uygulamaları gösteren ve uygun bilgilerin nerede bulunacağını öğreten etkili bir siber güvenlik eğitim materyallerinin üretilmesi ve yaşlıların ulaşabilecekleri platformlarda yayımlanması gerekmektedir. Yaşlıların maruz kaldıkları dolandırıcılık türlerini anlamaya yönelik ve suçun finansal olmayan etkilerini dikkate alan siber destek programları tasarlanmalıdır. Bu konuda tavsiye ve rehberlik sağlama yetkisine sahip sosyal gruplar oluşturulması ve yaşlıların bu gruplara katılmalarının teşvik edilmesi ve birbirlerini destekleyecekleri bir forumun sağlanması için çalışmaların yapılması önemlidir. Özellikle yaşlılarla birebir çalışan gerontologların, sosyal hizmet uzmanlarının, hekimlerin, hemşirelerin, banka çalışanlarının vb. dolandırıcılık konusunda bilinçli olması, yaşlıların bu yönden takip edilmesi önemlidir. Özellikle destek eksikliği olan, yalnız yaşayan, sağlık sorunu olan yaşlıların tıbbi,

sosyal ve ekonomik yönden güçlendirilmeleri, topluma katılımlarının artırılması, yaşlılara uygun bir çevrenin oluşturulması ve bunlara yönelik sosyal politikaların oluşturulması yaşlıların yaşlı istismarından korunması açısından önemli olacaktır.

Kaynaklar

- Alizadeh-Khoei, M., Sharifi, F., Hossain, S. Z., Fakhrzadeh, H., & Salimi, Z.** (2014) Elder abuse: risk factors of abuse in elderly community-dwelling Iranians. *Educational Gerontology*, 40(7): 543-554.
- Aylaz, R., Pekince, H., Işık, K., Aktürk, Ü., & Yıldırım, H.** (2020) The correlation of depression with neglect and abuse in individuals over 65 years of age. *Perspectives in Psychiatric Care*, 56(2): 424-430.
- Benedikt M.** (1992) *Cyberspace: Some proposals*. In M. Benedikt (Ed.), *Cyberspace: First steps* (pp. 119-224). MIT Press.
- Brown S.** (2006) *Integration by way of the criminology of hybrids*. In G. Barak (Ed.), *Criminology: An integrated approach* (pp. 118-121). Rowman & Littlefield.
- Bolimos, I. A., & Choo, K. K. R.** (2017) Online fraud offending within an Australian jurisdiction. *Journal of Financial Crime*, 24(2): 277-308.
- Buckley, J., Lottridge, D., Murphy, J. G., & Corballis, P. M.** (2023) Indicators of employee phishing email behaviours: Intuition, elaboration, attention, and email typology. *International Journal of Human-Computer Studies*, 172: 102996.
- Button, M., Lewis, C., & Tapley, J.** (2009) A better deal for fraud victims: Research into victims' needs experiences. *National Fraud Authority*.
- Button, M., Shepherd, D., Hawkins, C., & Tapley, J.** (2024) Fear and phoning: Telephones, fraud, and older adults in the UK. *International Review of Victimology*: 1-18.
- Chan, Wing-Cheong.** (2011). Victims of elder abuse in Singapore a study of cases at TRANS SAFE Centre. In W-C. Chan (Ed.), *Singapore's aging population managing healthcare and end-of-life decisions* (pp. 83-98). Routledge.
- Cross, C.** (2015) No laughing matter: Blaming the victim of online fraud. *International Review of Victimology*, 21(2): 187-204.
- Dibben, K.** (2011) Australian seniors warned of fraudsters increasingly targeting their \$1.3 trillion superannuation. <https://124.im/19BO>
- DeLiema, M., Shadel, D., & Pak, K.** (2020a) Profiling victims of investment fraud: Mindsets and risky behaviors. *Journal of Consumer Research*, 46(5): 904-914
- DeLiema, M., Deevy, M., Lusardi, A., & Mitchell, O. S.** (2020b) Financial fraud among older Americans: Evidence and implications. *The Journals of Gerontology: Series B*, 75(4): 861-868.
- DeLiema, M., & Witt, P.** (2024) Profiling consumers who reported mass marketing scams: demographic characteristics and emotional sentiments associated with victimization. *Security Journal*: 1-44.
- Emniyet Genel Müdürlüğü.** (2024) Siber Suç Nedir. <https://124.im/ixkC4zK>
- Eslami, B., Viitasara, E., Macassa, G., Melchiorre, M. G., Lindert, J., Stankunas, M., ... & Soares, J. J.** (2016) The prevalence of lifetime abuse among older adults in seven European countries. *International Journal of Public Health*, 61: 891-901.
- Fenge, L. A., & Lee, S.** (2018) Understanding the risks of financial scams as part of elder abuse prevention. *British Journal of Social Work*, 48(4): 906-923.
- Gavett, B. E., Zhao, R., John, S. E., Bussell, C. A., Roberts, J. R., & Yue, C.** (2017) Phishing suspiciousness in older and younger adults: The role of executive functioning. *PLoS one*, 12(2): e0171620
- Giddens A.** (1992) *The transformation of intimacy: Sexuality, love and eroticism in modern societies*. Stanford University Press.
- Han, S. D., Boyle, P. A., James, B. D., Yu, L., & Bennett, D. A.** (2015) Mild cognitive impairment and susceptibility to scams in old age. *Journal of Alzheimer's Disease*, 49(3): 845-851.
- Henry, N., & Powell, A.** (2015), Embodied Harms: Gender, Shame, and Technology-Facilitated Sexual Violence. *Violence Against Women*, 21(6): 758-779.
- Holtfreter, K., Reising, M. D., Pratt, T. C., & Holtfreter, R. E.** (2015) Risky remote purchasing and identity theft victimization among ol-

- der Internet users. *Psychology, Crime & Law*, 21(7): 681-698.
- Joanna Briggs Institute (JBI).** (2024) *Critical Appraisal Tools*. <https://jbi.global/critical-appraisal-tools>
- Judges, R. A., Gallant, S. N., Yang, L., & Lee, K.** (2017) The role of cognition, personality, and trust in fraud victimization in older adults. *Frontiers in psychology*, 8, 588.
- Kalaycı, I., Yazıcı, S. Ö., Özkul, M., & Küpeli, A.** (2016), Perceptions of the elderly on elderly abuse. *Turkish Journal of Geriatrics*, 19(4): 232-237.
- Karagiannopoulos, V., Kirby, A., Ms, S. O. M., & Sugiura, L.** (2021) Cybercrime awareness and victimisation in individuals over 60 years: A Portsmouth case study. *Computer Law & Security Review*, 43: 105615.
- Kemp, S., & Erades Pérez, N.** (2023) Consumer fraud against older adults in digital society: Examining victimization and its impact. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(7), 5404.
- Kieffer, C., & Mottola, G.** (2017) Understanding and combating investment fraud. In O.S. Mitchell (Ed.), *Financial Decision Making and Retirement Security in an Aging World* (pp. 185-212). Oxford Academic.
- Khan, S. K., Shiwakoti, N., Stasinopoulos, P., Chen, Y., & Warren, M.** (2024) The impact of perceived cyber-risks on automated vehicle acceptance: insights from a survey of participants from the United States, the United Kingdom, New Zealand, and Australia. *Transport policy*, 152: 87-101.
- Koning, L., Junger, M., & Veldkamp, B.** (2024) Risk factors for fraud victimization: The role of socio-demographics, personality, mental, general, and cognitive health, activities, and fraud knowledge. *International review of victimology*, 30(3): 443-479.
- Li, J. C., Yu, M., Wong, G. T., & Ngan, R. M.** (2016) Understanding and preventing financial fraud against older citizens in Chinese society: Results of a focus group study. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 60(13): 1509-1531.
- Morrison, B. A., Coventry, L., & Briggs, P.** (2020) Technological change in the retirement transition and the implications for cybersecurity vulnerability in older adults. *Frontiers in psychology*, 11: 623.
- Nobels, A., De Schrijver, L., Van Landuyt, M., Vandeviver, C., Lemmens, G. M., Beaulieu, M., & Keynaert, I.** (2024). "In the end you keep silent": help-seeking behavior upon sexual victimization in older adults. *Journal of interpersonal violence*, 39(9-10), 2318-2343.
- Payne, B.K.** (2020) Criminals work from home during pandemics too: a public health approach to respond to fraud and crimes against Those 50 and Above. *Am. J. Crim. Justice*, 45: 563-577
- Pradana, A.A.** (2022) Elder abuse: A review. *JMIR Preprints*
- Reynolds, D.** (2021). The differential effects of identity theft victimization: How demographics predict suffering out-of-pocket losses. *Security Journal*, 34(4), 737-754.
- Roberto, K. A., & Teaster, P. B.** (2017). Theorizing Elder Abuse. In X. Dong (Ed.), *Elder Abuse: Research, Practice and Policy* (pp. 21-40). Springer International Publishing.
- Skirbekk, V., & James, K. S.** (2014) Abuse against elderly in India- The role of education. *BMC public health*, 14: 1-8.
- Tufan, İ.** (2011). Türkiye'de yaşlılara şiddet. I. Türkiye Gerontoloji atlasından (GeroAtlas) bir kesit. Gero Yayın.
- Türkiye İstatistik Kurumu.** (2024) İstatistiklerle Yaşlılar, 2023. <https://124.im/60lk>
- Vakhitova, Z. I., & Reynald, D. M.** (2014) Australian Internet users and guardianship against cyber abuse: An empirical analysis. *International Journal of Cyber Criminology*, 8(2): 156-171.
- Wallace, R. B., & Crabb, V. L.** (2017). Toward definitions of elder mistreatment. *Elder abuse: Research, practice and policy*, 3-20.
- World Health Organization.** (2008) A global response to elder abuse and neglect: building primary health care capacity to deal with the problem worldwide: main report. <https://124.im/yCw9>
- White, C. M., Gummerum, M., Wood, S., & Hanoch, Y.** (2017) Internet safety and the silver surfer: The relationship between gist reasoning and adults' risky online behavior. *Journal of Behavioral Decision Making*, 30(4): 819-827.
- Whitty, M. T.** (2018) Do you love me? Psychological characteristics of romance scam victims. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, 21(2): 105-109
- Whitty, M. T.** (2019) Predicting susceptibility to cyber-fraud victimhood. *Journal of Financial Crime*, 26(1): 277-292. Tablo 1. Sistematik
- Analiz Sonuçları**
Yazarlar, Çalışma Yılı, Kalite Puanı Yöntem Örneklem Sayısı/ Yaşlı Sayısı Mağduriyet Türü Sonuçlar
- Khan ve ark.**, 2024, 8 Tanımlayıcı, kesitsel 2062/337 Siber suç Orta gelirli yaşlıların siber suç konusunda kaygılandıkları belirlenmiştir.
- Button ve ark.**, 2024, 8 Karma -/2000, -/25 Telefon dolandırıcılığı Yaşlıların %20'sinin telefon dolandırıcılığı girişimi yaşadığı, eylemin sesli aramalar (%60) ve kısa mesajlarla (%11) yapıldığı belirlenmiştir.
- Buckley ve ark.**, 2023, 6 Deneysel 590/86 Çevrimiçi dolandırıcılık Yaşlıların %33,7'sinin kimlik avı mağduru olduğunu saptanmıştır.
- Karagiannopoulos ve ark.**, 2023,8 Nitel -/15 Siber suç 7 yaşının bir kez, iki yaşının birden fazla mağdur olduğu belirlenmiştir.
- Kemp ve Pérez**, 2023, 7 Tanımlayıcı, kesitsel 27.731/6297 Çevrimiçi dolandırıcılık Yaşlıların %17,7'sinin mağdur olduğu, mağdurların %57,5'nin sınırlı, %68,4'nün irite olmuş, %17,6'sının utanmış %27,5'nin stresli hissettiği saptanmıştır.
- DeLiema ve Witt**, 2024, 9 Retrospektif 1.010.748/49.000 Çevrimiçi dolandırıcılık Yaşlıların %66'sının romantik, %20'sinin ödül, çekiliş ve piyango, %26'sının teknik destek dolandırıcılığı mağduru olduğu saptanmıştır.
- Koning ve ark.**, 2024, 8 Tanımlayıcı, kesitsel -/2864 Çevrimiçi dolandırıcılık Yaşlılığın, online alışveriş ve romantik dolandırıcılığın, kimlik avına maruz kalmayı artırdığı bulunmuştur.
- DeLiema ve ark.**, 2020a, 7 Deneysel -/1220 Çevrimiçi dolandırıcılık Yaşlıların ödül/piyango (%4) ve yatırım dolandırıcılığı (%5), mağduru olduğu, 13 yaşının birden fazla mağduriyet yaşadığı belirlenmiştir.
- DeLiema ve ark.**, 2020b, 8 Tanımlayıcı, kesitsel 214/- Çevrimiçi dolandırıcılık İleri yaşlı erkeklerin yatırım dolandırıcılığından mağdur olduğu saptanmıştır (%47,6).
- Morrison ve ark.**, 2019, 7 Nitel -/12 Siber suç Yaşlıların savunmasız olduğu, güvende hissetmedikleri, korktukları belirlenmiştir.
- Whitty**, 2019, 6 Tanımlayıcı, kesitsel 11.780/728 Çevrimiçi dolandırıcılık Mağdur olma ile ileri yaş arasında pozitif ilişki saptanmıştır.
- Whitty**, 2018, 8 Tanımlayıcı, kesitsel -/728 Çevrimiçi dolandırıcılık Faillerin, eğitimli, orta yaşlı kadınları hedef aldığını vurgulamıştır.
- Fenge ve Lee**, 2018, 7 Nitel -/12 Çevrimiçi dolandırıcılık Yaşlıların genel (n=10), yatırım (n=2), online alışveriş (n=7), ödül (n=7) dolandırıcılığından, kimlik avından (n=1), mağdur olduğu belirlenmiştir.
- Bolimos ve Choo**, 2017,8 Retrospektif -/3, 2.743 dosya Çevrimiçi dolandırıcılık 61yaş ve üzeri erkeklerin mağduriyetlerinde artış olduğu belirlenmiştir.
- White ve ark.**, 2017, 7 Tanımlayıcı, kesitsel 326/- Çevrimiçi bilgi ifşası Çevrimiçi bilgi ifşasının 60 yaş üstü kişilerde yüksek olduğu (%33,89) saptanmıştır.
- Judges ve ark.**, 2017, 7 Tanımlayıcı, kesitsel -/151 Çevrimiçi dolandırıcılık Mağdur yaşlıların (%34) bilişsel yeteneklerinin düşük olduğu saptanmıştır.
- Gavett ve ark.**, 2017, 8 Yarı deneysel 193/102 Çevrimiçi dolandırıcılık 4 yaşının geçmişte kimlik avından mağdur olduğu belirlenmiştir.
- Holtfreter ve ark.**, 2015, 9 Tanımlayıcı, kesitsel -/1442 Çevrimiçi dolandırıcılık Zayıf öz kontrolü olan yaşlıların riskli çevrimiçi alışverişte mağdur olma olasılığının yüksek olduğu, çevrimiçi alışveriş sitelerini kullanma sıklığı arttıkça, mağduriyetlerinin arttığı saptanmıştır.
- Cross**, 2015, 8 Nitel -/85 Çevrimiçi dolandırıcılık Mağdur yaşlıları suçlamaya yönelik açgözlü, saf gibi söylemlerin kullanıldığı belirlenmiştir.
- Han ve ark.**, 2015, 8 Tanımlayıcı, kesitsel -/730 Çevrimiçi dolandırıcılık Hafif bilişsel bozukluğu olanların olmayanlara göre, şiddetli bilişsel bozukluğu olanların hafif bilişsel bozukluğu olanlara göre sık mağdur edildiği saptanmıştır.
- Vakhitova ve Reynald**, 2014, 6 Tanımlayıcı, kesitsel 650/102 Siber suç Gençlerin yaşlılara göre siber suçta maruz kalma olasılığının yüksek olduğu saptanmıştır.
- Li ve ark.**, 2016, 8 Nitel -/20 Telefon dolandırıcılığı Yaşlıların genellikle telefon yoluyla dolandırıldıklarını, özellikle ileri yaşta olan, yalnız yaşayan, sağlık sorunları olan, kişisel gizlilik konularına dikkat etmeyen yaşlıların sık mağdur edildiğini saptanmıştır.